

Дванадцята Міжнародна олімпіада з лінгвістики

Пекін (Китай), 21–25 липня 2014 року

Задачі для індивідуального змагання

Не переписуйте умов. Розв'яуйте кожну задачу на окремому аркуші (чи аркушах). На кожному аркуші потрібно записати номер задачі, номер свого місця та своє прізвище. Тільки в такому випадку можемо гарантувати точне оцінювання Вашої роботи.

Відповіді на задачі потрібно обґрунтувати. Правильна відповідь, подана без обґрунтування, оцінюється низько.

Задача №1 (20 балів). Подано форми дієслів мовою бенабена та їхні українські переклади:

<i>nohobe</i>	я б'ю його
<i>kahalune</i>	ми битимемо тебе
<i>nokoho'ibe</i>	ми вдвох б'ємо тебе
<i>nolenufu'inagihe</i>	бо ми вдвох колемо вас
<i>nolifi'ibe</i>	ви вдвох колете нас
<i>nofunagihe</i>	бо я колю його
<i>nofine</i>	ти колеш його
<i>nifila'ibe</i>	ви вдвох колотимете мене
<i>nonahatagihe</i>	бо ти б'єш мене
<i>lenahalube</i>	я битиму вас
<i>nahalanagihe</i>	бо ви битимете мене
<i>lahala'ibe</i>	ви вдвох битимете нас
<i>nofutagihe</i>	бо ми колемо його
<i>lenifilu'ibe</i>	ми вдвох колотимемо вас
<i>noho'inagihe</i>	бо ми вдвох б'ємо його

(a) Перекладіть українською мовою:

nonifibe, halu'ibe, lifilatagihe, nokufune, nolahanagihe.

(b) Перекладіть мовою бенабена:

- ви вдвох б'єте його;
- ми колотимемо тебе;
- бо ми б'ємо вас;
- бо ви колотимете його.

⚠ Мова бенабена належить до трансновогвінейської родини. Нею говорять близько 45 000 осіб в Папуа Новій Гвінеї. —Іван Держанський

Задача №2 (20 балів). Подано іменники мови кайова в однині, двоїні та множині та їхні українські переклади. Не всі форми подано, хоча всі вони існують.

однина	двоїна	множина	
adɔ	a	a	дерево
mat ^h ɔnsjan	mat ^h ɔnsjan	mat ^h ɔnsjadɔ	дівчинка
k'ɔ	k'ɔ	k'ɔgɔ	ніж
t ^h ot'olagɔ	t ^h ot'ola	t ^h ot'olagɔ	помаранч
aufi		aufigɔ	риба
p ^h jaboadɔ		p ^h jaboa	вуличний ліхтар
mat ^h ɔn		mat ^h ɔdɔ	дівчина
k'ɔnbohodɔ		k'ɔnbohɔn	капельох
t'ɔ		t'ɔgɔ	ложка
		e	хліб
alɔsɔhjegɔ	?	alɔsɔhjegɔ	слива
?	tsegun	tsegudɔ	собака
alɔguk'ogɔ	alɔguk'o	?	лимон
?	k'ap ^h t ^h ɔ	k'ap ^h t ^h ɔgɔ	дід
k ^h ɔdɔ	k ^h ɔ	?	ковдра
k'ɔdɔ	?	k'ɔdɔ	помідор
?	alɔ	?	яблуко
?	p ^h ɔ	?	бізон
?	?	sadɔ	дитина
ɔlsun	?	?	гребінець
?	pitso	?	виделка
?	t ^h ɔp ^h paɔ	?	стілець

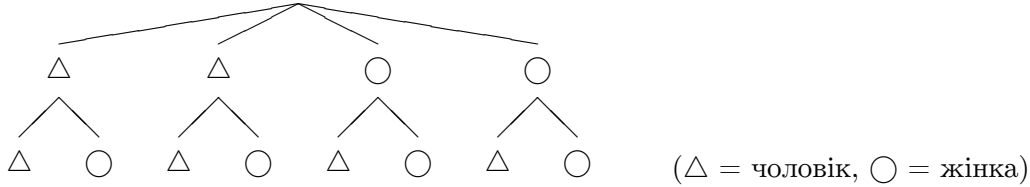
Заповніть комірки зі знаками запитання.

⚠ Мова кайова належить до кайова-таноанської родини. Це вимираюча мова, якою говорять лише декілька сотень осіб у штаті Оклахома, США.

Слова мови кайова подані спрощеною транскрипцією. k', t', p', k^h, p^h, t^h — приголосні звуки; ɔ — голосний звук.

—Олексій Пегушев

Задача №3 (20 балів). Були собі в Тангутській імперії («Великій державі Білого і Високого») два брати і дві сестри. Кожен мав по синові та доньці.

Нижче подані твердження тангутською мовою про стосунки між цими людьми. Ім'я **Lhie²nyn²** належить чоловікові.

1. Ldiu²še¹ Nie²tse¹ 'yn¹ kâj¹ ngu².
2. Lhie²nyn² Ngwi¹mbyn² 'yn¹ lio² ngu².
3. Sei¹na¹ Wa²nie¹ 'yn¹ ndo¹ ngu².
4. Ldiu²še¹ Śan¹nia¹ 'yn¹ ndo¹ ngu².
5. Śan¹nia¹ Syn¹mei¹ 'yn¹ źwej¹ ngu².
6. Ldiu²še¹ Syn¹mei¹ 'yn¹ źwej¹ ngu².
7. Ldiu²še¹ Wa²nie¹ 'yn¹ źwej¹ ngu².
8. Kei¹žey² Ldiu²še¹ 'yn¹ źwej¹ ngu².
9. Ldiu²še¹ Kei¹žey² 'yn¹ źwej¹ ngu².
10. Lhie²nyn² Syn¹mei¹ 'yn¹ wia¹ ngu².
11. Lhie²nyn² Sie¹tsie¹ 'yn¹ 'iə¹ ngu².
12. Kei¹žey² Wa²nie¹ 'yn¹ lio² ngu².
13. Kei¹žey² Sie¹tsie¹ 'yn¹ źwej¹ ngu².
14. Lhie²nyn² Kei¹žey² 'yn¹ wiej² ngu².
15. Syn¹mei¹ Nie²tse¹ 'yn¹ źwej¹ ngu².
16. Ngon²ngwe¹ Mbe²phon¹ 'yn¹ kâj¹ ngu².
17. Syn¹mei¹ Sei¹na¹ 'yn¹ kâj¹ ngu².
18. Ldiu²še¹ Sie¹tsie¹ 'yn¹ ndo¹ ngu².
19. Lhie²nyn² Wa²nie¹ 'yn¹ wia¹ ngu².
20. Ldiu²še¹ Sei¹na¹ 'yn¹ źwej¹ ngu².
21. Wa²nie¹ Sei¹na¹ 'yn¹ mu¹ ngu².
22. Śan¹nia¹ Wa²nie¹ 'yn¹ źwej¹ ngu².
23. Ngon²ngwe¹ Ldiu²še¹ 'yn¹ la² ngu².
24. Lhie²nyn² Mbe²phon¹ 'yn¹ mu¹ ngu².
25. Mbe²phon¹ Ldiu²še¹ 'yn¹ ma¹ ngu².
26. Lhie²nyn² Nie²tse¹ 'yn¹ 'iə¹ ngu².
27. Lhie²nyn² Ngon²ngwe¹ 'yn¹ mu¹ ngu².
28. Śan¹nia¹ Sie¹tsie¹ 'yn¹ lio² ngu².
29. Lhie²nyn² Ldiu²še¹ 'yn¹ 'iə¹ ngu².
30. Lhie²nyn² Sei¹na¹ 'yn¹ wiej² ngu².
31. Śan¹nia¹ Nie²tse¹ 'yn¹ mu¹ ngu².
32. Lhie²nyn² Śan¹nia¹ 'yn¹ 'iə¹ ngu².
33. Ngon²ngwe¹ Kei¹žey² 'yn¹ ny¹ ngu².
34. Syn¹mei¹ Śan¹nia¹ 'yn¹ źwej¹ ngu².
35. Mbe²phon¹ Sie¹tsie¹ 'yn¹ ma¹ ngu².
36. Nie²tse¹ Sie¹tsie¹ 'yn¹ ____ ngu².

(a) Відновіть родинне дерево.

(b) Заповніть пропуск в останньому реченні (це можна зробити тільки одним способом).

△ Тангутська мова — мертва мова тибето-бірманської родини, якою говорили в Тангутській імперії (1038–1227, сучасний центральний Китай). Вчені не мають спільної думки про те, як звучала ця мова, тому транскрипція базується на одній з реконструкцій. Цифри верхнього індексу позначають два її тони (¹ = рівний, ² = висхідний); зокрема, у слів 'батько' і 'мати' — перший тон. â, ê, ɛ, ɔ, ʊ, ə — голосні звуки; ś, ź, ' — приголосні звуки.

—Іван Держанський

Задача №4 (20 балів). Подано короткі діалоги мовою енгенні та їхні українські переклади:

- edèi âno nwâsesè ozyí lelemù à? edèi ânò wei ga òkí nwâsese ozyí lelemù.*
Чи злякає цей чоловік обдуреного злодія?
Цей чоловік сказав, що він_{цей чоловік} не злякає обдуреного злодія.
- avùràtù kìnopo ametùrè ânò à? avùràtù wei ga òkí kìnopo ametùrè ânò.*
Чи жінка була схожою на цю дівчину?
Жінка сказала, що вона_{жінка} була схожою на цю дівчину.
- ámò lelemù ânó wuese avùràtù à? amodhyòmù wei ga ò wuese avùràtù.*
Чи не вбила ця обдурена дитина жінку?
Юнак сказав, що вона_{ця обдурена дитина} вбила жінку.
- edèi dhia gbúnopò amò à? avùràtù kofilomù wei ga o gbúnopò amò.*
Чи вилікує злий чоловік дитину?
Жінка, що кашляє, сказала, що він_{злий чоловік} вилікує дитину.
- ametùré dhíá kìnopo opiloro ânò à? avùràtù wei ga ó kìnopo opiloro ânò.*
Чи зла дівчина не була схожою на цю свиню?
Жінка сказала, що вона_{зла дівчина} не була схожою на цю свиню.
- ozyí gbunopono okàá nɔamù ânò à? ozyí wei ga òkí gbunopono okàá nɔamù ânò.*
Чи вилікував злодій цього побитого діда?
Злодій сказав, що він_{злодій} не вилікував цього побитого діда.
- ozyí âno k'ínopò edèi kofilomù à? amò ânò wei ga ó k'ínopono edèi kofilomù.*
Чи цей злодій буде схожим на чоловіка, що кашляє?
Ця дитина сказала, що він_{цей злодій} не буде схожим на чоловіка, що кашляє.

(a) Перекладіть українською мовою:

- edèi ânò nwâsese ozyí à? ametùrè wei ga ò nwâsese ozyí.*
- ametùré lelemù wúesè amodhyòmù ânò à?*
ametùré lelemù wei ga òkí wúesè amodhyòmù ânò.

Ось також відповідь мовою енгенні без співвідносного запитання:

- ozyí ânò wei ga amò gbunopono edèi.*

Перекладіть її українською мовою. Якщо це можна перекласти кількома способами, напишіть усі переклади та обґрунтуйте ваші міркування.

(b) Перекладіть мовою енгенні:

- Чи дід буде схожим на цього юнака, що кашляє?
Дитина сказала, що він_{дід} не буде схожим на цього юнака, що кашляє.
- Чи не злякала ця побита жінка чоловіка?
Ця побита жінка сказала, що вона_{ця побита жінка} не злякала чоловіка.

(c) Якщо б Вам було потрібно укласти словник мови енгенні, які форми слів ‘злодій’ і ‘дівчина’ Ви обрали б як основні? Обґрунтуйте Вашу відповідь.

⚠ Мова енгенні належить до бенуе-конголезької родини. Нею говорять близько 20 000 осіб в Нігерії.

Знак \cdot під першою голосною слова вказує на те, що всі голосні цього слова вимовляються зі злегка опущеним язиком. Знаки $\acute{\cdot}$, $\grave{\cdot}$ і $\hat{\cdot}$ позначають відповідно високий, низький та спадний тони; якщо немає жодного з них, тон складу — середній.

—*Артур Семенюк*

Задача №5 (20 балів). Подано слова і словосполучення мовою північно-західна гбая та їхні українські переклади у випадковому порядку:

ʔáá, ʔáá náng nú kò, ʔáá sèè, búmá yík, búmá zù yík, dǎng gòk, dí fò, dí sèè,
kò yík, kò zòk, náng wí, nú fò, nú lébé, sèè wí, yík, yík wí, zù

на поверхні; очниця; брова; вія; очі/обличчя;
край поля; нога; щастя; печінка; хороше поле; ніздря;
над; отруйна змія; кінчик язика;
помирати; заздрити; поміщати

- (a) Визначте відповідники.
(b) Перекладіть українською мовою: **búmá zù, kò, lébé gòk, lébé wí.**
(c) Перекладіть мовою північно-західна гбая: у центрі; голова; невдоволення; ніс.

⚠ Мова північно-західна гбая належить до убангійської родини. Нею говорять близько 200 000 осіб в Центральноафриканській Республіці.

Слова мови північно-західна гбая подані спрощеною транскрипцією. ʔ — приголосний звук.

—*Борис Іомдін*

Редактори: Божидар Божанов, Мілена Венева, Дмитро Герасимов, Ксенія Гілярова, Станіслав Гуревич, Іван Держанський, Х'ю Доббс, Борис Іомдін, Бруно Л'Асторіна, Джегю Лі (відп. ред.), Еліца Міланова, Олексій Пегушев, Олександр Піперські, Марія Рубінштейн, Даніель Руцький, Артур Семенюк, Павел Софронієв, Габрієла Хладнік, Естер Шейнкман.

Український текст: Олена Сірук.

Успіхів!